

Felelős szerkesztő:
KURKO GYÁRFÁSFőmunkatárs:
SZEMLÉR FERENCEngedélyezte: Cenzura Milici
a Presei sub No. 1437. 7. X. 44

NÉPI EGYSÉG

Négy esztendőn át

tartó nehéz hallgatás. A magyar népi sajtó most szót emel először nyilvánosan. Első, talán még dadogó szavunkkal a Szabadságot köszöntjük. Azt a szabadságot, amely után mindig áhítoztunk s amelynek eljövételében az önkényuralom legmélyebb percei alatt sem kételkedtünk.

Ezért a szabadságért küzdötték legjobbjaink népünk megélőztetéséért. Ennek a szabadságnak a ragadtatását és kaszáját Budai Nagy Antal és más magyar megromlott parasztjain vagy Rákóczy dságért törték kurucok. Ezért a szabadságért kerékbe horiazták, Clujban, Crisban és más vidékeken, Petőfi szobrát lerombolták.

Nem vagyunk hát egyedül. Mögöttünk a szabadságért harcoló sokaságok s emelt hangjukkal, ragyogó tekintetükkel biztatnak. És mi jelenlétüktől megerősödve, bátran tekintünk a jövő elé.

Az egykori szabadság hősei is megálltak, melyiket a közel múlt és jelen viharaiban. Közülük is kerültek ki szabadságharcosok, kiknek nevét áhítattal említhetjük ki, kiknek emlékét kegyelettel őrizzük és akiknek sírja zárandó helyre kerül.

Vagy vértanulaluk példa marad mindörökké. De nem csak példa, hanem igazolás is. Mert ha a rágalom, rosszindulat helye fennhéjázással, itatja el igazságukat és életüket, az elszáradt emelhetjük magasra testvéreink elkinzott testét és elgyötört lelét, hogy bennünk igazoljanak. Ők a szabadságunk és erőnk. És amikor megfogadjuk, második köztársaságunk legyen az övék.

Adik köztársaságunkat pedig megvédjük, magyar nép! Hozzád, évszázadoktól kezdve, a szabadságunkat, a nyomasztó terhek alatt nyögő magyar népet, magyar földmunkást. Téged iszunk iskolák, iskolák gondterhelte magyar robotosa. Szenvedéseitek lánya indít bennünket soha nem szűnő küzdelemre a jobb jövőért. Harcunk azért lesz, hogy az itt élő népek minden fia számára egyszer immár megforduljon az a sors. Népelemes uraiok vételeiért ti szenvedtek ma is.

Ezek a hasábk világosságot kívánnak árasztani maguk körül. Rá akarunk mutatni arra, aki megérdemli a büntetést és fí akarják magasztalni, akinek igazsága és méltanyosság jár. Köszöntjük a bátor román demokráciát, amely mostanig tartó némaságunk alatt léleket nem ismerve vállalta a vállaltak padjára állított magyar tömegek védelmét. Köszönjük mindazt, amit értünk tett s ígérjük, hogy a közös küzdelemben mi is megálljuk a helyünk.

S köszöntjük végül a magyar olvasót! Ígérjük, hogy bátran és becsületesen fogjuk szolgálni érdekeit. Pártoskodást és gyűlölködést nem ismerve, az igazsághozmértjük majd minden sorunkat. Címületben hordjuk lapunk vezérő eszméjét. Egységet akarunk népünk életének minden ágazatában. Ez azonban nem az önkényuralom hazug egysége. A mi egységünk népi egység, amelyet nem felülről parancsolnak a tömegekre, hanem alulról, a feltörő földméli tűz erejével olvasztja egybe az itt élő magyarság széles rétegeit.

A MADOSZ országos sáslóbontása

a román és magyar nép testvériségének jegyében

A Magyar Dolgozók Szövetségének értekezletein kimondták a Magyar Népi Szövetség megalakítását

Lapunk első számát szinte teljes egészében a Magyar Dolgozók Szövetségének Braşov-Brassóban tartott országos értekezlete tölti ki. Ami itt elhangzott, az nem nagyhangu politizálás s az értekezlet beszámolója nem szűrke jegyzőkönyv. Az erdélyi magyarság küzdelmének és utkeresésének megrázó története zajlik le szemünk előtt. Benne van a hitlerellenes magyar szabadságharcosok halálraakasztásának vérlázító története, égbekiáltó vád az egy síkon, karöltve működő magyar és román fasizmus ellen. Mikor pedig az udvarhelyi kiküldött elmeséli, hogyan élte át a magyar falu az agusztus 23-iki nagy változást, a dolgozó magyar szegénység örök bizakodása és mesélő kedvének derüje is kicsillan a szervezeti tozást, a dolgozó magyar szegénység örök bizakodása és mesélő kedvének derüje is kicsillan a szervezeti együttműködésről fordulatot jelentenek nemcsak az itt élő magyarság, hanem az ország belpolitikai életében is.

„Megnyílt a szabadság kapuja”

Október 16-án d. e. 10 órakor vette kezdetét Braşovban a Magyar Dolgozók Szövetsége (MADOSZ) országos értekezlete Kurko Gyárfás, a MADOSZ volt. országos elnöke, örömmel üdvözölte a megjelenteket abból az alkalomból, hogy négy évi megszervezés után ismét lehetővé vált a szervezeti munka nyilvános folytatása, s a további harc a demokráciáért és az itt élő magyar nép életéért. Ez után felkéri Kiss Gyulát, a brassói székely alkalmazott volt elnökét, hogy vegye át az értekezlet vezetését.

Kiss Gyula: Kedves magyar testvérek! En is örömmel üdvözölöm a megjelenteket. Örömd a lellem és a szívem, hogy megnyílt a szabadság kapuja és sokat szenvedett magyar népünk érdekében újra sikra szállhatunk. Most alkalmunk van országos viszonylatban összegyűlni, megvizsgálni népünk sorsát és fájdalmait. Ezenel a mai értekezletet megnyitottunk jelenem ki.

Czikó Nándor, kovácsmester, Bucureşti-i kiküldött javaslatára az értekezlet Kurko Gyárfást, Bányai Lászlót és Kiss Gyulát jelöli ki az értekezlet elnöksége gyanánt. Ez után következett a hivatalos kiküldöttek leigazolása.

Aradmegyéből: Palásti József, vasesztergályos.

Brassómegyéből: Kurko Gyárfás, lakatosmester, Pozsár András, nyomdász, dr. Csákány Béla, ügyvéd, Lőrincz Julianna,

varrónő, dr. Szabó Zoltán, orvos, Ördögh Sándor, gyári munkás, Szemlér Ferenc, író, Lőrincz László, tanuló, Bara Samu, cipész-mester, Dávid Sándor, cipész-mester, Demeter András, székely alkalmazott, Portik Ferenc, cipész-mester.

Bucureşti-ből: Czikó Nándor, kovácsmester, Bákay Jenő, asztalos.

Háromszék megye: Rácz Ferenc, szabómester, Höhn Károly, szövetkezeti vezető (Sepsiszentgyörgy), Kerestély András, földműves (Komollos), Demeter András (Böln).

Szőrénymegye: Faragó Sándor, asztalosmester (Lugos).

Temes-Torontál megye: Bányai László, tanár, Kazinczy János, vésnök (Temesvár).

Udvarhely megye: Kiss Gyula, székely alkalmazott, Mester Dániel, földműves, Márton István, Mester Magdolna, Mester Márta (Székelymúzsna).

A hivatalos kiküldötteken kívül a Székelyföldről és Brassóból nagyszámú hallgatóság vett részt a MADOSZ tagjainak sorából.

Kiss Gyula: Kedves testvérek! Kurko Gyárfás volt országos elnökünk igazán megcsenvedett a fasizmus elleni harcban. Annakidején vállalta a börtönt és a verést és még sem aludt ki benne a tettekérség, hogy a demokrácia ügyét tovább lendítse és a magyar népi érdekekért sikra szálljon. Most felkérem, számoljon be a MADOSZ munkájáról országos viszonylatban.

Mikor mi, a MADOSZ már nyíltan nem léteztünk és csak egyetlen lehetőségünk volt, egy újságunk, az „Erdélyi Magyar Szó”, ennek neve alatt hívtunk össze sajtóértekezleteket és ezeket bővítettük ki népi politikai tanácskozássá.

Kezdődik a kálvária

Ilyen cím alatt dolgoztunk, míg jött a megtorpedozás. Betiltották lapunkat és alapjaiban fojtották el akkori legális mozgalmunkat. 1940 június 19-én engem, mint a MADOSZ országos elnökét, több más brassói és székelyföldi madoszistával, fasisztaellenes munkással, román és zsidó demokratával együtt, letartóztattak. Először a Caracal-i internálótáborba vittek, ahova november 7-én megjött a parancs, hogy utasítsanak ki az országból, mint a román államra nézve veszélyes elemeket. Itt vetem közbe, hogy letartóztatásom előtt a brassói és kolozsvári népi értekezleteken a leghatározottabban kiáltottunk a román néppel való szolidaritás mellett, a külső és belső fasiszta veszéllyel szemben. Ezért a magatartásunkért a magyar reakció fájóulóknak bélyegezt minket.

Tordánál áttettek bennünket a határon s odaát a szamosfalvi internálótáborba kerültünk. Odaát is úgy találták, hogy veszélyes elemek vagyunk az akkor már megerősödött fasiszta és hitlerbarát magyar politika szempontjából és mint ilyeneket nem fogadhatnak be az országba. Egy Hunger Ludwig nevű sváb nyilas volt a szamosfalvi tábor politikai megbízottja.

Hunger kíséreléssel fegyveres erőseknél adott át minket. Kijelentette, hogy a kolozsvári rendőrségre küld. Ehelyett az erdő szélére vezettek. Hogy mi volt a kísérelésben, azt csak a határon tudtuk meg. Mire a határig értünk, kiutasított románokkal és zsidókkal együtt, felduzzadt a számunk.

Mikor láttuk, hogy éjszaka akarnak visszatenni a határon és valami sötét tervet forralnak, megtagadtuk az engedelmességet. Kiálttam és kijelentettem, hogy ilyen körülmények között nem akarok itt maradni, ahol a magyaroknak nincs szava saját hazájában. De ne szolgáltatassanak ki ilyen aljas módon a vasgárdista román határőrségnek.

Az első demokratikus összefogás

Kurko Gyárfás: Rövid visszapillantást fogok vetni a múltra. A legutóbbi parlamenti választások alkalmával a Nemzeti Parasztpárt, az Ekés Front és az akkor még illegitimitásban levő Kommunista Párt közös arcvonalat hozott létre, amelyhez mi is csatlakoztunk. Az Arcvonalnak célja lett volna megakadályozni a fasizmus uralmát. Eredményeket is ért el. Megbuktatta a Károly király diktatúráját támogató akkori liberális kormányt, de mégsem tudta megakadályozni, hogy az ország vesztébe rohanjon. Károly király nem adta át a hatalmat a demokratikus frontnak, hanem a legkevesebb mandátummal rendelkező fasiszta Goga-Cuza párttal ki-kerleltetett, majd ennek bukása után felgüszterezte a parlamentáris alkotmányt. A demokratikus szervezetek a föld alá

kényszerültek. Károly király diktatúrája kevés lehetőséget nyújtott arra, hogy valamilyen formában újból mozgósítani lehessen a népet.

A királyi kamarilla megalakította a Nemzeti Ujjászűrtetés Arcvonalát, amelyben néhány magyar is helyet kapott. Néhány reakciós magnás és más gerinctelen elem. Megalakult a Magyar Népközség. Mi azt akartuk elérni, hogy a Magyar Népközség ne felülről jövő utasításokat hajtsa végre, hanem olyan törekvések szolgálatában álljon, amelyeket alulról a nép követel. Azonban a kormány által kinevezett magyar reakciós vezetőket meghíusították minden törekvésünket.

Igyekeztünk a még fennmaradt törvényes lehetőségeket kihasználva népi tanácskozássákat rendezni.

Agyonlövetésre szolt a parancs

Az őrsg elolvasta a kísérőlevelet és új-ból tanácskozni kezdett. En még élesebb hangon vázoltam, hogy miért vagyunk fog-ságban és miért üldöznek bennünket. Meg-magyaráztam, hogy mi az erdélyi ma-gyar demokrata tömegek harcában buktunk el és ha húsz éven keresztül vállaltuk a harcot és a börtönt is, ak-kor mi nem lehetünk a magyar nép-fialra nézve veszélyes elemek. Udvar-helyi és csiki székely fiúk vagyunk, nem pedig »oláh-zsidók«, mint ahogy Hunger-úr állította.

Megtudtuk, hogy az őrsgnek parancsa volt, hogy löjjen agyon bennünket, ha nem engedelmessékedünk. Megmagyaráztuk, hogy miért vagyunk itten s hogy a köztünk levő románok és zsidók is a közös demokrácia ügyét támogatták. Az őr-ség vezetője tíz percnél hosszabb időt adott nekünk és kijelentette, hogy aki nem hajlandó átmenni, arra sortűzet ad. Mi kimondtuk, hogy ilyen körülmé-nyek között nem megyünk át a határon. Az őrsg erre engedett és hajnalban vis-zavított minket az erdő alatti őrre. Ott maradtunk estig és éjszaka átkísérték a határon.

Amíg internálótáborban voltunk, kint levő testvéreink folytatták a harcot. Ti-tokban szervezkedtek, röpiratokat adtak

ki, értekezleteket tartottak és terjesztették az itt élő népek közös ügyét szolgáló eszméinket. Így folyt a harc egészen a leg-utóbbi időig.

Közben az én ügyemnek is folytatása támadt. Ezen a télen a Fellegvárba zárt-ak. A román antisziszta letartóztatokkal együtt vasra verve kísértettek a hadbíró-ságra.

De eljött végre augusztus 23-ának nagy napja. Azonnal kerestük a lehetőséget, hogy nyíltan szélesebb alapokra helye-zük harcunkat. Az illegálisban megszaka-dt az összeköttetés az egyes szerveze-teink között. Mindegyik saját belátása szerint folytatta a harcot. Mégis mindany-nian ugyanazt cselekedtük. A MADOSZ-öszintén együtt működött a hitleri rabsz-g alatt a román demokratikus erővel és ezt az együttműködést ma még szoro-sabbra fűzi.

Ezzel párhuzamosan már a multban is együttműködünk a MADOSZ-on kívül álló haladóbb szellemű magyar értelmiségiek-vel. Ezek ma már mint madoszisták ülnek sorainkban. A Magyar Népközség kebe-lén belül már hónapokkal ezelőtt megindult a harc. A Népközség egyrésze azt tar-totta, hogy feltétlenül a demokratikus nép-tömegek felé kell tájékozódni. A fasiszta-barát Gyárfás Elemér és lakájai azonban

tovább is Antonescu és Horthy hitle-rista népellenes politikájának a kiszol-gálását hirdették.

A felszabadulás után a Nemzeti Parasztpárt és a Liberálist párt vezetői ugyanezzel a Gyárfás Elemérrel és körével kerestek kapcsolatokat.

A történelmi fordulat megkívánta, hogy komolyabb politikai lépéseket tegyünk. Szükségesnek tartottuk, hogy a nyilvánosság előtt újra leszögezzük demokratikus politikai állásfoglalásunkat. Mind a bántási, mind az erdélyi tagozatunk kiáltványt intézett a ma-gyarsághoz.

A kiáltványnak nagy visszhangja volt. Az ország demokratikus közvéleménye mindenütt felfigyelt rá, a reakciós erők pedig vad támadásba kezdtek. Ekkor kül-döttségünk leutazott București-be. Tárgya-lásokat folytattunk az ország öszintén demokratikus erőivel. A Nemzeti Demok-ratikus Arcvonalba tömörült szervezetek ekkor már kiadták a közös kormányzati munkatervet. Ezzel szemben a reakció táborában, Hitler szellemében tovább tom-bolt a faji uszítás. Amit eddig a zsidókkal tettek, azt most velünk kezdték, hogy el-tereljék a figyelmet az ország népet érdek-lő legégetőbb kérdésekről.

Csatlakozás a Nemzeti Demokratikus Arcvonalhoz

Számot vetve népünk összes kérdé-seivel és szükségleteivel, abban álla-podtunk meg, hogy a romániai magyar tömegek egyetlen útja a Nemzeti Demokratikus Arcvonalhoz való csat-lakozás. Meggyőződöttünk arról, hogy a Nemzeti Demokratikus Arcvonalba tömörült pártok elismerik és meg is valósítják nemzeti jogegyenlőségünket.

Ne feledjük el, hogy ma már nemcsak az itt élő magyarság, hanem az egész ország közvéleménye figyeli mozgalmunkat. A reakciós erőknek ma fő vesszőparipája, hogy rossz hírbe keverjék mozgalmunkat a román közvélemény előtt, hogy ne kell-jen választ adniuk arra a munkatervre, amely a parasztnak földet, a munkásnak, iparosnak, értelmiséginek biztos megél-he-tést és mindnyájunknak szabadságjogokat biztosít.

Megindult a tisztulási folyamat az öszi-nen demokrata és a valódi román reakciós, de az új körülmények folytán magát demo-kratikusnak nevező tábor között. Mi ebben a harcban sajnál-elekkel az ország hata-dását és jobb jövőjét szolgáló erők tábo-rába állunk.

A beszédet hatalmas taps fogadta. Az elnöklő Kiss Gyula ezután felkéri a megyei kiküldötteket, hogy tartsák meg beszámolóikat.

Szabó Árpád vértanusága

Elsőnek az arad megyei kiküldött, Pa-lásti József beszél.

Palásti József: Az arad megyei szerve-zet forró üdvözlését hozom és fogadják azt olyan szeretettel, ahogy ezt az üzen-e-tet küldték.

Az 1939 végén tartott kolozsvári Ma-gyar Népi Találkozóval kezdem. Szegény embernek olcsón és könnyen lehet örömet szerezni. Felejthetetlen az a sze-retet, ahogy bennünket, a messziről jötteteket fogadtak és felejthetetlen az a hivatali együttérzés, amely az ország minden részé-ből egybegyűltet között kialakult. A ko-lozsvári találkozó után már sokkal nagyobb lendülettel kezdünk neki a munkának. Minket is felszólítottak, hogy a volt Ma-gyar Népközség megalakulásán vegyünk részt, a szervezeti munkában. A reakciók-sok azonban ebben veszélyt láttak. A szakadás nyíltá vált a magyarság és a hivatalos vezetőik között. Mi nem hagytuk el a zászlót, hiába vádolták ezzel. Csakhogy a mi zászlónk a nép zászlója volt.

Azután jöttek a parancsuralmi megszo-rítások, hogy nem szabad semmiféle ösze-jövetelt tartani. Jött a MADOSZ földalatti szervezése, melyet nehéz körülmények között folytattunk. Arad nagy ipari város lévén, a fasiszta terror még nagyobb ke-gyetlenséggel működött, mint az ország más részeiben. Szabó Árpád, aki a román

néppel való sorsközösségünket hirdető de-mokratikus „Erdélyi Magyar Szó”-nak szerkesztője volt, a bécsi döntés után a magyar fasiszta terror elől közénk jött a Bánságba. Előbb Temesvárt, majd Aradon szerkesztette a MADOSZ illegális lapját. 1943 február 25-én elfogták Szabó test-vértünket. Nekem kellett volna aznap vele találkoznom, nem jelent meg és én ere-dménytelenül mentem el. Két nap múlva délután félnyolcor két ügynök várt a gyári kapunál, letartóztattak és a szigu-rancára vittek. Két percig szép szóval igyekeztek puhítani. Én nem akartam tudni semmiről. Letepeerték a padlóra és kezdetét vette a kínvallatás. Calinovic, Málai, Boariu és a többi hóhérok felváltva ütöttek. Fejfel lefelé akasztottak fel, ug-yították a talpamat és azután kényszerít-e-ttek, hogy a szobában körül szaladjak, de nem tudtam. Löködték, vertek éjfél után két óráig. Egyszer szembesítették Szabó testvérrrel, aki feltűrt nadrággal je-lent meg előttem, a lába teljesen kék volt. Látszott, hogy nagyon meg van törve. Mikor véget szakítottak az én kínzásom-nak, oda tettek egy rendőrt mellém, hogy nem szabad lefeküdnöm, hanem dagadt lábakkal egész éjjel sétálnom kell. De az egyszerű rendőrnök megesett a szíve raj-tam és lefektetett. Szabó testvért nem láttam egész addig, amíg egy hét múlva a temesvári hadbírószágra szállították, ro-mán vasuti munkásokkal együtt, akiket szintén hitlerellenes munkáért tartóztattak le. Az Astra gyár teherautóján mentünk. Szabó testvér egész uton nyugodt és bá-rmennyire akarta misztariáni, összehozott fogai között jajszo tört elő. A hadbírószá-gi fogdában emeletes pricsek voltak és ott helyezték el bennünket. A fogdában két-tőnket a földre fektettek, mert nem tudtunk a talpunkra állni. Egymás mellé kerülünk és visszatartott jagszók középette monda-t, hogy vasláncot kötöttek a mellére, a láncba vasrudat dugtak és addig csavarják, amíg oldalbordi összeroppantak és belső sér-üléseket szenvedtek. Este jött a mentőkoci Szabóért. Rá egy fél órára kaptuk az értesítést, hogy Szabó nincs többé. Én hét

hónapig voltam kórházban és magam-
viselem ma is a soha le nem törölhető
sebeket, melyek bizonyítják, hogy mit szen-
vedtünk mi madoszisták a fasiszta
terror alatt. Kérem a testvéreket, hogy
Szabó Árpád emlékének egy perces felá-
lással és halgatással adózunk.

Az értekezlet meghatott némasággal
áldoz a szabadságharcos magyar vértanu
emlékének.
A börtönben a fasiszta rémuralom min-den áldozata, románok, magyarok, szer-bek, zsidók testvéri egyetértésben élt. Minden falatot megosztottunk egymás között. Az augusztus 23-i eseményről mi éjjel háromnegyed tizenegyor már ér-te-sültünk. Reggel küldöttségileg jelentkez-tünk az igazgatónál és követeltük a sza-badlábrahelyezésünket. Első utunk, nem a családajainkhoz, hanem az aradi Astra gyár elé vezetett, hogy a munkások előtt méltassuk az események jelentőségét.

Szeptember 13-án újabb csapás zúdult reánk. Betört a magyar fasiszta hadsereg. A demokratikus harcosok egyrésze elme-nekült, a többiek bujkáltak. Én is elre-jtöttem, mert tisztában voltam azzal, hogy ha felismernek, semmi kímélettel nem lesznek irántam. Végre az ágyuk dörge-se jelezte, hogy felszabadító Vörös Hadsereg közeleg. Elérkezett szeptember 22-e, mi-kor az utcán feltűntek a szovjet járőrök. A fasiszta magyar hatóságok szereplése gyalázatos volt. Vadásztak a fasisztael-len-es munkásokra és értelmiségiekre. An-nál nagyobb volt a felszabadulás érzése. A román hatóságok visszatérése után megkezdődött a sovinszta ellenhatás. Saj-nos ezt is Arad proletárgyedei érezték meg, akik pedig a fasisztnak mindig ellenségei voltak. De nekünk akkor is har-colnunk kell, ha az életünkbe kerül és a vértünk hull is. A MADOSZ harcokkal bi-zonyította be, hogy eszméiért minden ál-dozatra kész. Hirdette és hirdetni fogja az erdélyi népek között a békés egyet-értést.

Ezen az uton akarunk tovább is haladni és hisszük, hogy a népek testvériségét és jobb jövőjét szolgáljuk.

„Öntudatos és harcos demokráciát akarunk”

Ezután dr. Csákány Béla brassói ki-küldött tart beszámolót:

A földalatti munka idején Kurkó Gyárfás vezetésével a brassói tagozat állandó érintkezést tartott fenn a magyar tömegek-vel. Igyekeztünk őket demokrata szellem-ben öntudatosítani, elláttuk hitlerellenes illegális iratokkal, támogattuk a hazafias harc áldozatait, a bebörtönzötteket. Augusztus 23-a után szükségesnek láttuk a nyilvános tevékenység azonnali felvéte-lét. Itt találkoztak a magyar dolgozók a magyar demokrata értelmiséggel. Idő-

közben megérkezett Brassóba az átszerve-zett Déli Hírlap egyik száma. Megtudtuk, hogy bántási szervezetünk is, amellyel köz-ben a terror miatt megszaktak az össze-köttetés, ugyanigy halad előre. Közben a Székelyföldről is érkeztek testvérek, szük-ség volt nekik is bátorítást adni. Így született meg a központi értekezlet terve.

Öntudatos és harcos demokráciát akarunk megvalósítani. Azt akarjuk, hogy a széles népréteg valóban résztvegyen saját sor-suk intézésében.

A rom tömegek megtaplik a magyság szonokát

Bákay J. București-i kiküldött követ-kezik:

A bukaregyarság üdvözlését hozom. A mi munkánkhoz az ország min-den részéből átvándorolt és szétszór-dott magyart nehezen tudtuk össze-szedni. Teadánokat, bálákat, majálisokat rendeztünk ilyen módon tudtuk a ma-gyarokat egyösszeríteni. Tekintve, hogy a bukaresti tyárság szervezetei egyházi jellegűek és igyekezünk azokat fel-lendíteni, de tak, akik mindent elkövet-tek, hogy aklyozzák munkánkat.

Egyes ro. reakciós körök Bár-dossey mag követel összefogva, közösen jellek fel a sziguranacán. A demokráti vezetéseket fel akar-ták oszlatni a hívek megvédtek saját válaszaikat.

A bukaregozat hozzájárult minden olyan akcióhamely magyar népi, vagy általános deratikus érdekeket szolgál-t. A spanyol nézabadságharcában a nem-zetközi fasizellen Bukarestből számos madoszista vész. Ezek közül Vinkler Sándor vasnás hősi halált halt.

Antonescuista diktatúra alatt a MADOSZ karestben is a föld alá kényszerült. Hitlerellenes Hazafias Frontban doztunk. A mi harcunk-nak is volta dozat. Fejős latvánt és Bence Gyódt halálra, Cikó Már-tát 12 évre ite, miután mindannyi-uk vadállat ódon megkínózták. A Vörös Hads bevonulása mindnyá-jukat megmete számunkra. Én be-számoltam augus 23-ig, a többit kérem, hogy Cikó Nor mondja el.

Czikó Nán: Ne nehezteljenek, ha nem tudom ma kifejezni jól magyarul. Bukarestben sitem. Szüleim a Székely-földről vándor be, mert a magyar mágánások nemartak kényeret biztosí-tani a föld népének. A nemzedékünk azután meg kellett merkedje a román zetiási üldözéssel, amelyet Hitler roma-ni szolgái vezettek. E, hogy a román né-gyazi ellenségei hévett, mi ellenünk ura-sák. Augusztus 2-a fordulót jelen V a bukaresti tagozó életében. A bukaresti magyar dolgozók résztvettek az összes fasiztaellenes akcióban, nagygyűseken, felvonulásokon. Biátságokat szerveztünk és így tömörítettük a magyarsót.

Az október 8-nagygyűlése engem bizott meg a MADOSZ, hogy nevében felszólaljak. Amikor rám került a sor, hatalmas tapsvihé tört ki, ami bizo-nyítja, hogy a emokratikus román tömegek szívében nem él fajgyűlölet.

A MADOSZ felvéása is jó ptást váltott ki a román tömegekben. Ana-gyarokat pedig felabadította az üld-zésnek nyomasztó elki hatása alól.

A magyar irézmények sorsa

Megnyitották a helygüket a Str. Avram Iancu 1 szám alatt. Elkerestük a buka-resti magyar katolikus népszertű lelke-sét, Horváth jesuita pteert a Cuza Voda-plébánián, hogy elhatározt egyházi, kuiturális szervezeteinkre újra felkaroljuk. Sajnos, a Cuza Voda katolikus magya-templomban még mindig nem predikál hatnak magyarul. A magyar kisembereit pénzén épült Bărăția templomát a néme-tek jóideje kisajátították maguknak s gyar predikátor, magyar tyóntató ma-csen. Hat magyar iskolából csak egy mar-a Sfinții Voivozi-n. A magyarpárti u soha nem tették lépéket, hogy a Bu-resti-i magyar iskolák megmente.

Van Bukarestben egy Szent István eg-sület, mely egyike a legrégibb mag-társulatoknak. A vezetősége reakciós, ro-lott elemekből áll. Én lént 10-15 tiszta nyereséget mutatt ki. A nagy öss-geket a szigurancaügynök Bandi Pali kár és büntérsai szemb vágják. Ennek egyesületnek van mozgóme, nagy inge-lana, helyiségei, de mikor otthon kértün-tölük, azt mondták, hogy nincs. A ré-vezetők élükön a hitbarát Lakatos e-nökök, akinek két fia az SS hadseregben szolgál, hirtelen lemorázt, mikor a Vörös Hadsereg közeledett Bukarest felé. De az irányítás most is az kezükben van.

Reméljük, hogy a magyar társadalmi egyesületek megtisztulási és demokráti-zálását most már eredményel fogjuk meg-valósítani.

A MADOSZ harca a Hitlerellenes Hazafias Frontban

Ezután Faragó Sándor beszélt a lugosi tagozat nevében:

A Szörény-megyei magyarok üdvözlését hozom és a mai értekezletnek a legeredményesebb munkát kívánom.

Augusztus 23-án, amikor megindultunk, sok nehézséggel kellett megküzdünk. A hivatalokban maradt fasiszta elemek mindent elkövettek a megfélemlítésünkre. Mikor a szovjet hadsereg munkacsoportot kért, a rendőrség csak magyar munkásokkal szedte össze. A hitlerista svábokat kimélte. Lugosra internálták azokat a falusi magyarokat, akik a csendőrség szemében szálkák voltak. Mondanom sem kell, hogy ezek közül egyik sem volt a fasiszta híve. Elmentünk hozzájuk, beszélgettünk velük, bátorságot öntöttünk beléjük. A szakszervezet és a Kommunista Párt támogatásával a Demokrata Blokk elé vittük ügyüket és szabadságra is kerültek.

Kapcsolatot teremtettünk a vidékkel és ma már minden magyarul beszélő nagyobb közegben van tagozatunk.

Kazinczy János beszélt ezután a temesvári szervezet nevében:

Nagy örömmel vettük tudomásul, hogy velünk párhuzamosan országwide megindult az újjászervezés munkája.

Alkarsák az ország többi részében, a fasiszták Temesvárt is megtartották állásaikat. Mikor a hitlerista rablóbandák Temesvárt is fenyegették, a hatóságok kezeket oldottak. Az utolsó percben azonban megérkeztek a szovjet csapatok és a román csapatokkal karöltve visszaverték a németeket. Ezután a város határában tűzvérségi állásokat kellett építeni és munkaerőre volt szükség. Erre az egyes hatósági közegek a városban vad hajótámadásokat indítottak, hogy az emberek kedvét elvegyék a közmunkától. A hajnalban munkájukra induló embereket a munkások negyedekben leigazoltatták és kiválogatták közülük a magyarokat. Ezek között is, elsősorban az ismert fasisztaelleneseket. A velük szembeni bánásmódról jobb nem beszélni.

A közismert sváb hitleristák ma is szabadon járkálnak a városban.

Ami a széles tömegek megszervezését illeti, senkit sem akarunk elutasítani, aki tiszta multu és becsületes szándékkal közeledik felénk. A magyarság számtalan elintéznivalóval és sérelemmel keresett fel minket. Megmagyaráztuk az embereknek, hogy minden segítséget meg kell adnunk a felszabadító Vörös Hadseregnek és a hitlerizmus végleges megsemmisítésére, de ez nem jelenti, hogy eltérjünk a hatósági fasiszta elemek visszaéléseit.

Nem elég azonban csak panaszkodnunk, hanem román testvéreinkkel együtt harcolnunk is kell a fasiszta maradványok kiirtására.

Az augusztus 23-i események új feladatokat elé állítottak minket. A dicsőséges Vörös Hadsereg csapásai megnyitották az utat a szabad kibontakozás felé, de ez nem jelentheti harcunk lankadását.

Örömmel állapíthatom meg, hogy soraink már a földalatti hitlerellenes munkában kiszélesedtek. Ez év tavaszán kapcsolatot teremtettünk a Magyar Népközfősség demokratikus szárnyával. Ugyanúgy, mint később Brassóban, összeforrt az egység a magyar munkás, paraszt, és haladó értelmiség között.

A változás vihara a székely faluban

Kiss Gyula az udvrehelymegyei szervezkedésről számol be:

A székely falvakban a diktatura alatt igen nagy volt a terror. Sajnos, árulók a magyarok között is bőven akadnak. A szabadság szele váratlanul érintett bennünket. A hitleristák ijéztették az embereket s alig lehetett gyűlést tartani. Szeptember 13-án Székelymúzsán híre kelt, hogy jön a szovjet hadsereg. Összeszaladt a falu nagyrésze. Odamentem a szovjet katonákhoz, kezet fogtam velük és elküldtettem magam: Eljén a szabadság, éljen a felszabadító Vörös Hadsereg! A falu megtapsolt. Mivel a hatóságok elmenekültek, bizottságot szerveztünk a rend fenntartására.

Közben visszakerült a faluba a vaskardista hajlandóságú csendőrmester. Mikor szembetalálkoztam vele, így köszöntem: Eljén a szabadság! Nem igen tetszett neki, de fogadta a köszöntést.

Járt egy szovjetbizt is a faluban, aki megmondta neki, hogy bánjon jól a falu népével. Az elmenekülték pedig — ugymond — nyugodtan visszajöhetnek.

A román csapatokkal megjött a tanítónő is, aki azt a hamis vádat emelte egyik testvérem ellen, hogy magyar zászlót akart kitűzni. Az egyik altiszt előhívatta munkatársamat, rákiabált és megpofozta. A végén kint, hogy nem is magyar, hanem vörös zászló volt.

A hatóságokak még egy rosszindulatú besugója volt, sajeenyünkre magyar ember, Baria Antal nevű. Azt, akiről tudta, hogy

A magyar fasiszta-terror áldozatai

Ezután Rác Ferenc, sepsiszentgyörgyi kiküldött szólt fel:

Sok mondanivalóm akadna — ugymond — talán sokkal több is, mint ami itt eddig elhangzott. De inkább rövid leszek. Nagy volt a terror nálunk is, nagyon sok erőszakoskodás történt a hitlerista magyar uralom alatt.

A madoszistákat üldözték, börtönbe dugták, egyeseket agyon is vertek. Lázár Mihály, sepsiszentgyörgyi cipésmestert úgy ölték meg a Peatról leküldött pribékek, mint Szabó

szovjetbarát, a hitleristák gyűjtőlaborába igyekezett juttatni. Es a Baria Antal vagy hetvenezet lejt asarolt össze 10 embertől azzal, hogy a pénz fejében nem esik bántódásuk.

Mikor kivittem a MADOSZ kiáltványát, a hatóságok megfélemlítették az embereket és azok nem merték kiragasztani. Végül Mester Dániel maga mellé vett egy önként jelentkező orosz katonát s el kezdte ragasztani a kiáltványokat. Tele volt vele az egész falu. Elhívtattak a községházra, hogy a plakáton nincs rajta a cenzor aláírása. En azonban megmondta, hogy vége a fasiszta diktaturának.

Azután terjeszteni kezdem a kiáltványokat a többi községekben is, ahol szintén történtek akadékoskodások, de az emberek mindenütt megértették, hogy miről van szó és csatlakoztak hozzánk.

Arpád, akiről Palásti testvér beszélt. Felakasztották az ajtó sarkára s azt mondták, hogy öngyilkos lett. De a felesége bizonyítja, hogy már jártányi ereje sem volt akkor, meg se tudta volna tenni. Hónapokkal a felszabadulás előtt százával hurcolták el a madoszistákat a Székelyföldről a kolozsvári gyűjtőlaborba s onnan tovább. Ma sem tudjuk mi történt velük.

De mindenkre nem tudták rátenni kezüket s most lelkesen fogtunk a szervezéshez, noha még sok nehézséggel kell megküzdünk.

Közös harc a román demokráciával

Ezután Kurkó Gyárfás elnök felkérésére Bányai László, a MADOSZ volt központi titkára tartja meg beszámolóját:

Ha végig tekintünk az ország magyarságán, lehetetlen meg nem állapítanunk, hogy soraiban zűrzavar és fejvesztettség uralkodik. Ez a helyzet különböző okokra vezethető vissza. Az első ok a fasiszta sovíniszta propaganda. A másik ok a reakciós befolyás egyes magyar vezető körök részéről. Ez a befolyás mindig el akarta téríteni a magyarságot az ország más demokratikus tömegeivel, a román nép haladó szellemű fiaival együtt a jobb jövőért folytatott közös harcotól. Ezzel a reakciós politikával szemben a MADOSZ mindig az itt élő magyar nép széles rétegeit mozgósította, hogy beállítsa őket az ország népének demokratikus egységfrontjába.

E percben a legteljesebb összecsapások napjait éljük azon erők között, amelyek a haladást akarják és amelyek vissza akarják szorítani a népet a sötétségbe. Ennek az összecsapásnak a közepében épen mi állunk.

A védelem azt bizonyítja, hogy komoly erkölcsi tökélet szerzettünk a román nép legjobb fiaival együtt. A támadások pedig ne retentsenek meg. Ezek már nem a hatalma teljében levő fasiszta terror támadásai, hanem kétségbeesett orvtámadások. Rágalmak áradata zúdul ráink a reakciós lapok hasábjairól. Az a törekvésük, hogy fajgyűlölet szításával eltereljék a figyelmet a háborús bűnösekről, Antonescu bérceiről, a vaskardistákról, a hitlerista szácsk és svábokról s a velük egyvásu magyar fasiszta urakról.

Most fakad ki a mérges fasiszta kelevény az ország testén. Azért uszítanak, mert most jön az a fordulat, amikor ténylegesen eljutunk mi is a jogegyenlőségünkhöz. A mi utunk, a MADOSZ útja, nyilegyenes volt idáig. Nem arról holnapra vedlettünk át demokratákká. A „Népakarat”, a Magyar Párti Ellenzékeknek, annak a szervezetnek a lapja, amelyből a MADOSZ született, már 1933 december 3-i számában így ír:

»A kormány azzal, hogy segítette a vaskarda és a cizlett romboló munkáját, a szász hitlerizmus terjedését, olajat öntött a tüzre... A Romániai Magyar Párt vezetősége multjához hiven, most is a kormánypárt szövetségeseinek bizonyult... Csak vé-

gig kell nézni jelöltjeinek névsorán: a Bethleneken, a Gyárfásokon s a többi magnásokon, uszításos bankárokon s rögtön tisztában leszünk parlamenti célkitűzéseikkel.

Az 1933 évi választásokon a Magyar Párti ellenzék jelöltjeit letartóztatták s a kormányon levő reakció vígan folytathatta tovább az uszorkamatok üzletét magyar kollégákkal.

A román és magyar földművesek találkoznak

De ahogy a reakciós csúcsok találkoztak, úgy találják egymásra a román és magyar munkás és földműves tömegek is. Az Ekés Front és a MADOSZ dévati gyűlésén 1935 őszén minden kiküldött a saját nyelvén beszélt s a román ekésék hatalmas tapsal üdvözölték székely parasztságság beszédét.

Mindig ez a két cél lebegett szemünk előtt: a román nép demokrata elemeivel való szövetség és a magyar nép egységének kiépítése. Minden értekezletünk, gyűlésünk, közmívelődési előadásunk, a szabadságoshók emlékére rendezett ünnepélyünk, ezt a célt szolgálta. A babilnai felkelők félezer éves emlékére 1937 nyarán rendezett ünnepségre is elmentünk olyan román közéleti férfakkal együtt, akik most a legvadabb cikkeket írják a MADOSZ ellen. Már akkor úgy rendezték meg a dolgot, hogy a MADOSZ szóokira kimaradjon. A hivatalos szóokok csak magyar elnyomásmásról beszéltek s egy szó említés sem történt, hogy a román jobbgyókkal együtt magyar jobbgyókok is harcoltak a főri zsarnokság ellen. Ezek az urak ma még kevésbé akarnak magyar demokratákról tudni. Legszívesebben mindannyiunkból nyilas hóhért faragnának, hogy gyűlöletüket kitombolhassák rajtuk.

Nem akarják a népek közötti békét s ha egyáltalában egyezkednének, azt újra csak a Bethlenekkel, Bánffyakkal, Gyárfásokkal tennék.

1937 november 14-én Brassóban tartott országos nagygyűlésünkön kimondtuk: »Tisztaban vagyunk azzal, hogy a romániai magyarság sérelmeinek orvosolása csak innen, az országból jöhet. Sérelmeink orvoslására a saját népi egységünkön kívül a román demokráciához folyamodunk.

Emellett az elv mellett azóta is minden körülmények között kitartottunk,

1938 őszén több tízezer magyar dolgozó aláírásával emlékiratot nyújtottunk át a kormánynak, amelyben ezt írtuk:

»Bennünket, erdélyi magyarokat ezeréves mult köt a földhöz és annak másnyelvű lakóhoz, elsősorban a román néphez. A századok folyamán mindig egymás megbecsüléséből és kölcsönös támogatásából sarjadt a két nép társadalmi felvirágzása, míg a viszálykodás, a fajgyűlölet, az egymás rovására törő nemzeti kizárólagosság mindig a közös elnyomatás egyengette az utját.

Az emlékirat szövegét másnap az összes bukaresti lapokból kicenzurálták.

A bécsi döntés után a MADOSZ teljes illegálitása kényszerült, de itt sem haltunk el. Röpiratokban egyaránt tiltakoztunk a bécsi döntés ellen, amely Észak-erdélyt a fasiszta grófk jármába juttatta, valamint a vaskarda és Antonescu véres diktatúrája ellen.

A szovjetellenes háboru megindulásakor a MADOSZ az első között csatlakozott a Hitlerellenes Hazafias Fronthoz. Ennek táborában a felszabadulásig szakadatlan harcot vívtunk a közös hitleri rabság ellen.

Kezembem van a MADOSZ 1944 februárjában kiadott röpirata. Ezt írjuk benne: »Hitler a bécsi döntéssel kétélféle szakította Erdélyt, hogy egyik országgal a másikat kijátssza, hogy itt a magyarság, ott a románság ellen vezesse le a népek a német hódítók ellen érzett gyűlöletét... Mig Horthy fasiszta mardalócal mint gyarmatra vetették magukat Felsőerdélyre, elsősorban az ott élő román tömegekre, de nem utolsó sorban magukra a székelyekre is, addig Antonescu pribékei elsősorban a délerdélyi magyar falvak népet fosztották ki utolsó vagyonukból.

Földalatti lapjainkban, a Népszabadságban, a Bányási Magyar Szóban, ugyan-ezt vallottuk.

Azok, akik ma kérdésre vonnak, hogy miért nem szözlünk fel nyilvánosan az Antonescu védnöksége alatt tartott gyűléseken, ahol a szónokok azzal biztatták a hallgatóságot, hogy a szovjet nép kipuhtatásával szervezzünk érdemeket Erdélyre, saját magukról rányják le a leplet.

Örömmel kell leszögeznünk, hogy anélkül, hogy az utolsó időkben összekötésben lehettünk volna egymással, egy a brassói, mint a temesvári és bukaresti szervezetünk ugyanazon az uton haladt. És ma, amikor összetalálkozunk, ez a tudat megszokozoroza erőnk.

A román és magyar nép kölcsönös viszonya tekintetében történelmi fordulathoz értünk. A Nemzeti Demokrata Front bukaresti nagygyűlése, amelyen a magyar szónokok megjelentek a román demokrata tömegek, akaratlanul is 1848 márciusát juttatják eszünkbe, amikor a pesti magyar demokrata ifjúság Táncsics Mihállyal együtt Murgu Eutemiu román szabadsághóst is kiszabadította a zsarnokság börtönéből és vállán hordozva lelkesen vitte körül. E két nép testvérisége, ami 1848-ban Pesten csak szándék maradt, az 1944-ben Bukarestben a felszabadító Vörös Hadsereg segítségével a megvalósulás útjára lépett.

Üdvözlések

A kiküldöttek beszámolója után üdvözlések következtek.

Pozsár András a magyar munkások nevében üdvözölte az értekezletet:

A MADOSZ-tól e munkásság a demokratikus szabadságjogokért való bátor kiállás és a magyarság sorainak a fasiszta elemektől való megtisztítását várja.

Bara Samu az iparoság üdvözlését hozza:

A fasiszta munkakamarák főcélja az volt — mondja — hogy tönkretessen bennünket. Így értük meg augusztus 23-át. Megalakítottuk az iparosok szakmai szervezetét nemzetiségre való tekintet nélkül, amelynek a vezetőségébe a MADOSZ-ból is többen bekerültek. De megindult a fasiszták aknamunkája is. Volt itt valami iparosgyűlet, amelynek vaskardista vezetői voltak. Arra akartak kényszeríteni bennünket, hogy az ő szerveze-

tárbé lépünk. Mi visszautasítottuk ezt. Most megkezdjük a széleskörű szervező munkát és minden támadással nyugodtan szembe nézünk.

Mester Dániel a földművesek nevében beszél:

Nagy a földtelenség — mondja —. Az emberek szétszédnek mindenféle munkát keresni, mert a föld olyanok kezén van, akik azt nem maguk munkálják. Azt várjuk a MADOSZ-tól, hogy a Nemzeti Demokrata Front programját, amely a nagybirtokok felosztását tűzte ki céljául, minden erejével támogassa.

Szemlér Ferenc, író az értelmiségiek nevében üdvözlő az értekezletet:

Az elmúlt két évtizedben sokan kérkedtek az értelmiség soraiból azzal, hogy ők haladó szelleműek. De valóban haladóknak csupán azok maradtak meg, akik kapcsolataikat nem vették el a néppel. A fasiszta áramlat a legtöbb értelmiségit tel-

esen késztetetlenül találta, teljesen szétzilálta, olyan messzire taszította a néptől, ahonnan a visszatalálás szinte lehetetlennek látszik.

De az erdélyi magyar demokrata értelmiség számos tagja megértette, hogy nem lehet az eddigi uton haladni. Egyetlen helyük, ha meg akarják magukat menteni a jövőnek, a magyar dolgozó nép oldalán van. A nép oldalán, amely őket fenntartja és amely nélkül nem élhetnek soha.

Lovász Ilona brassói mugántisztezőlőnő a nők üdvözlését tolmácsolja:

Tudjátok mindnyájan, hogy a nehéz időkben, amelyek reánk sulyosodtak, mi nők férfiasan kivettük a bajból és szenvedésből részünket.

A nő immár többé nem kedves játékszer, vagy rabslóga, hanem egyenlő jogokat követelő öntudatos ember, ami a múltban nem volt.

Lőrincz László a brassói magyar ifjuság nevében üdvözlő a kiküldötteket:

Első megmozdulásaink talán nem voltak olyan erőteljesek, mint amilyeneknek kellett volna lenniük. Bizonyos foku tartózkodás volt észlelhető az ifjuság részéről a MADOSZ-szal szemben, de ezért nem az ifjuság felelős. Mert tehet-e arról az ifjuság, hogy teljesen tájékozatlan minden téren, de különösen a politika terén?

Az ifjuság magára volt utalva s kevesen akadtak, akik önképzés után a dolgok mélyére láttak s haladó szellemű véleményeknek kifejezése is adott. Így termelte ki az eddigi nevelés a szolgalelkűséget.

Itt nem csak beszédek hangzanak el, hanem elhatározások fogannak és tettek válnak valóra. Ez az, amit idáig még nem láttunk.

Ma már mind nagyobb számú elszánt ifjú gárda áll a MADOSZ rendelkezésére. Együtt kívánunk haladni a régi harcokkal.

A Magyar Népi Szövetség megalakulása

Kurkó Gyárfás megköszöni a beszámolókat és a következő szavakkal fordul az értekezlethez:

A beszámolókból kivétel nélkül azt a képet nyertük, hogy a MADOSZ felé várakozással fordulnak az itt élő magyarság összes néprétegei és a MADOSZ meg akar és meg is tud felelni ennek a várakozásnak. A régi keret azonban ma szűkebb bizonyult. Hogy a mai kibővült feladat nevünkben is kifejezést nyerjen, szükséges, hogy a „dolgozó” nevet az ennél is átfogóbb „népi” névre cseréljük fel. A dolgozó név különben is azt a látszatot kelti, mintha szakmai szervezet volnánk. A dolgozó rétegek szakmai szervezkedése ma egységes szakszervezetekben történik, nemzetiségre való tekintet nélkül. A „népi” szó viszont szervezetünknek egy nemzeti jellegű, mint politikai jellegű kidomborítja. Bármennyire is fáj megválnunk a MADOSZ névtől, amely nekünk csak becsületet szerzett, meg vagyunk győződve, hogy a „Magyar Népi Szövetség” név új lépés előre mozgalmunk történetében.

Javasolom, hogy a Romániai Magyar Dolgozók Szövetsége nevet a „Romániai Magyar Népi Szövetség”, románul: „Uniunea Populară Maghiară din România” névre változtassuk.

Az elnök javaslatát az értekezlet rövid vita után egyhangúlag elfogadja.

Az elnök ezután a központi helyének kérdésért bocsájtotta tárgyalás alá. Az értekezlet egyhangúan Brassót jelölte ki a központi székhelyül.

Ezután az ideiglenes központi intézőbizottság megválasztása következik.

A jelölőbizottság nevében **Szemlér Ferenc** a következő névsort terjeszti elő:

Palásti József, vasesztergályos, Arad;
Czikó Nándor, kovácsmester, Bukarest;
Kurkó Gyárfás, lakatosmester, Kíss Gyula, székelyalkalmazott, Dr. Csákány Béla, ügyvéd, Dávid Sándor, cipésmester, Lőrincz Julianna, varrónő, Brassó.

Faragó Sándor, asztalosmester, Lugos;
Bányai László, tanár, Kóty Károly, földműves, Szabó Etel, gyári munkásnő, Kazinczy János, vésnök, Dr. Takáts Lajos, ügyvéd, Méliusz József, író, Temesvár.

Márton István, földműves, Székelymúzsna (Udvarhely megye).

Az értekezlet egyhangúlag elfogadta a jelölőbizottság javaslatát.

Az ideiglenes központi intézőbizottság ezután kebeléből a következő ideiglenes központi végrehajtóbizottságot jelölte ki:

Kurkó Gyárfás, elnök,
Dr. Csákány Béla, a központi iroda vezetője,

Czikó Nándor, a bukaresti iroda vezetője,
Bányai László, sajtómegbizott,
Dávid Sándor.

A központi mellett működő közművelődési bizottságba a következő tagokat jelölik ki: **Szemlér Ferenc**, író, **Pozsár András**, nyomdász, **Ördögh Sándor**, munkás, **Halász Kálmán**, építész-mérnök és **Dr. Szabó Zoltán**, orvos.

Kurkó Gyárfás, elnök bejelenti, hogy az ideiglenes központi intézőbizottság átvesszi a munka vezetését és igyekszik azt egyre szélesebb mederben folytatni mindaddig,

míg az országos nagygyűlés megválasztja a végleges vezetőséget.

Zárószavaiban Kurkó Gyárfás elnök az értekezlet nevében köszönetet mondott a román demokrata sajtónak azért a támogatásért, amelyet a demokratikus magyar tömegeknek és a MADOSZ-nak nyújtott az őket ért méltatlan támadásokkal szemben. A Magyar Népi Szövetség teljes egészében magáévá teszi a MADOSZ csatlakozását a Nemzeti Demokratikus Arcvonalhoz és annak kormányzási munkatervéhez. Egyben köszönetet mond azért a szolidaritásért, amely az Arcvonal gyűlésein nyilvánult meg a demokratikus magyarság törekvései iránt.

Ez az értekezlet hitvallás a hitlerizmus megsemmisítéséért küzdő nagy szövetségesek, elsősorban a Szovjetunió mellett.

Legközelebbi feladataink: népi egységünk megvalósítása, a magyarság sorainak a fasiszta elemektől való megtisztítása, jogegyenlőségünk megvalósítása, hogy így minél eredményesebben vehessünk részt a szabadságszerető országok soraiban küzdő szabad, független és demokrata Románia felépítésében, — fejezte be szavait **Kurkó Gyárfás elnök**.

Az értekezlet lelkes hangulatban a késő esti órákban ért véget.

LEGUJABB ESEMÉNYEK

A román és szovjetcsapatok felszabadították Baia-Mare-Nagybányát

MOSZKVA, 22. — Sztalin tábornagy napiparancsa közli, hogy a szovjet haderői elfoglalták Magyarország harmadik nagyvárosát, Debrecen. Debrecen tudvalevőleg jelentős közlekedési, gazdasági és igazgatási központ.

BUCUREȘTI, 22. — A román és szovjet csapatok az utóbbi 24 óra alatt Észak-erdély számos helységét szabadították fel a hitlerista megszállás alól. Ezek között van Baia-Mare (Nagybánya) egyből 60 helységgel együtt, mint Sarmaşag Baita és mások. A felszabadító csapatok szakadatlan előnyomulásuk során, az éjszaka

beérkezett jelentések szerint, már csak néhány kilométerre állanak Satu-Mare (Szatmár) és Carei (Nagykaroly) városoktól. Mármaroszigettől északra Slatina, Apşa, Visna, Biserica Albă és más helységek estek el.

Debrecenről délre ugyancsak számos kisebb-nagyobb helységet szabadított fel, köztük Berettyóújfalut, Nagyléta, Ujléta, Hajdunás és mások.

A magyar síkságon a szovjet és román csapatok kiszélesítették Tisza-parti hidfoikat és tovább nyomulnak előre Budapest felé.

Belgrád felszabadult

LONDON, 22. — Mint ismeretes, a jugoszláv fővárosban az utóbbi napokban már csak a város egyes részeinek megtisztítása folyt. Egy esti moszkvai közjelentés szerint Belgrád felszabadítása be-

fejeződött és a város teljes egészében a jugoszláv felszabadító csapatok és az őket támogató szovjetcsapatok kezére került. Jugoszláviában leirhatatlan lelkesedéssel fogadták a hírt.

Polgártársak! Hazafiak! Munkások! Munkásnők!

Jöjjetek mindnyájan a vasárnap, 1944 október 22-én az Egységes Szakszervezetek Főterén levő székházban (volt Sparkassa-épület) fél 10 órakor tartandó nagy népgyűlésre, amelynek keretében felavatjuk a brassói munkások erődtiményét, a Szakszervezetek új székhelyét.

Hazafiak! Elvtársak!

Az ország a legsúlyosabb pillanatokot éli.

A kormány elárulja a nép érdekeit. A legkegyetlenebb nyomorba és rabságba akar minket dönteni.

A fegyverszünet feltételeinek őszinte tiszteletbentartása és betartása veszélyben van. Ez azt jelenti, hogy Romániának, mint független államnak léte forog kockán. Egyedül mentességünk a Nemzeti Demokrata Arcvonal léte forog kockán azonnali megvalósítása.

Az egész nép követeli a Nemzeti Demokrata Front kormányát.

Fel a harcra mindnyájan!

Egységes Munkásarcvonal
Kommunista Párt — Szociáldemokrata Párt
Egységes Szakszervezetek
Hazafiak Szövetsége
Ekésfront

A nép beszél a néphez

Felhívás a népi egység olvasóihoz!

Híven azok a feladathoz, amelyet lapunk maga elé kitűzött, azzal a kéréssel fordulunk minden egyes olvasónkhöz, legyen az földműves, ipari munkás, kézműves, értelmiségi, írja meg lapunknak őszintén és keresetlen szavakkal, ami a szívét nyomja, amire vágyik, hogy a Népi Egység hasábjai visszatükrözzék népünk akaratát.

A szövetségesek elfoglalták Aachent a német koronázó várost

LONDON, 22. — A Szövetséges Főhadiszállás közleménye közli, hogy az angol-amerikai csapatok este fél 7 órakor teljesen hatalmukba kerítették Aachen (Aix la Chapelle) várost. Aachen az első nagyobb német város, amely a szövetségesek kezére került. A város történelmileg különösen nevezetes, mint egykori császári koronázóváros.

A Nemzeti Demokratikus Arcvonal harcban a lemondott kormánnyal

A Nemzeti Demokratikus Arcvonal kiáltványt intézett az ország népéhez. A kiáltványt többek között a következőket mondja:

Lucretiu Pătrăscanu és Titel Petrescu lemondása következtében a kormány lemondott. A király a lemondást elfogadta.

Politikai mesterkedésekkel és intrikákkal a reakciós klikk kierőszakolta, hogy a kormány a tömegek akaratával szemben folytassa működését.

Vissza akarnak térni a régi kormányzási módszerhez, amely utat nyitott a fasiszta és Románia nemzeti katasztrófájának.

Miután a kiáltvány megállapítja, hogy a Demokratikus Blokk már nem létezik, kifejti, hogy a fegyverszünet feltételeinek betartását állandóan szabotálják. Ez a szabotázs megakadályozza az ország erőinek a háború érdekében való mozgósítását.

A háborús bűnösöket csak részben és későn, a szövetségesek közbelépése után tartóztatták le.

A tisztogatás csak porhintés.

A nemzetgazdaságot szabotálják és szétzúszkítják.

Az a veszély fenyeget, hogy a béketárgyalásokon oly ország gyanánt kezelnek, mint amely nem tartotta be őszintén és lojálisan a fegyverszünet nagylelkű engedményeit.

A kormány kompromittálja a román népet az ő haját, hogy megnyerje a szövetségesek s különösen a Szovjetunió bizalmát és barátságát.

Sajnos, a Nemzeti Parasztpárt és a Liberális Párt vezetősége nem akar belépni a Nemzeti Demokratikus Arcvonalba és nem akarja megvalósítani az Arcvonal munkatervében javasolt reformokat.

A kiáltvány felhívást intéz a néphez, hogy alakítsa meg az Arcvonal helyi és megyei szervezeit, küzdjenek a jelenlegi kormány megbuktatása és a Nemzeti Demokratikus Arcvonal kormányának megalakítása érdekében.

A szovjetcsapatok áttörték a keletporoszországi német frontot

LONDON, 22. — Noha a szovjetjelentések még nem adnak részleteket a Keletporoszország határán folyó hatalmas hadműveletről, londoni, semleges, sőt a német jelentésekből is kitűnik, hogy a Vörös hadsereg Keletporoszországban feltartóztatlanul nyomul előre. A katonai hírmagyarázók szerint, a szovjethadsereg áttört a keletporoszországi német arcvonalat. A Transsoecan német hírgyőzők megállapítják, hogy a szovjeterők ketős általános támadása egyre hevesebbé válik.

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
Brasov-Brassó, Str. Argintariilor 16